Harmincharmadik évfolyam. 279-ik szám. Egyes szám ára 30 fillér

ELŐFIZETÉS.
BELYBEN ÉS VIDÉKEN
Egy évre ... 84 kor.
Fél évre ... 42 kor.
Egy negyed évre 21 kor.
Egy hóra ... 7 kor.
Nyilttéri közlemények megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 88.
KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvény-Társaság.
József főherceg-út 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1918. | Főszerkesztő: Stauber József. | Szombat, december 7.

Nem csüggedhet a kormány.

„Jöjjön és vegye át az entente Magyarország kormányzását" kiáltott fel elkeseredésében Jászi Oszkár nemzetiségi miniszter annak láttára, hogy az élet minden feltételét elvonja előlünk az imperialisztikus világpolitika, amely most oly mohósággal veti magát szegény országunk testére, mintha ebek-harmincadjára kerültünk volna. Közhelyekké vált igazságok ismétlésének hibájába eshetünk, ha azt mondjuk, hogy Magyarország még nem volt nehezebb helyzetben, mint ezidőszerint és kormánynak se volt sulyosabb feladata, mint a Károlyi-kormánynak. De nem baj, ha e közhelyeket ismételjük, mert csak az igazság tudatában lehetünk tisztában igazán helyzetünkkel, itélhetjük meg tárgyilagosan a jelent és táplálhatunk nem csalóka kilátásokat jövőnk iránt.

A háborut elvesztett, kimerült ország megszállás alatt áll, a fegyverszüneti szerződésen sarkalló jogszerű megszálláson felül ki van téve jogtalan hóditás vágyból eredő támadásoknak is.

Mindezt ki kell állnunk és e mellett időt nem vesztve kell dolgoznunk az uj demokratikus magyar köztársaság kiépitésén. De elő kell készíteni a hazai nem magyar ajku nemzetekkel való megegyezést is, hogy a béketárgyalások elérkeztéig megmentsük az ország területi integritását, a legmesszebbmenő jóindulatu előzékenységgel meggyőzve őket arról, hogy kár felbontaniok a sok százados közös történeti mult, a földrajzi és gazdasági tényezők ereje által eddig fenntartott reális egységet, amikor igényeik a régi keretekben is kielégithetők.

A helyzet e rendkivüli nehézségeivel, a megoldandó feladatok e sokaságával és sulyosságával szembe egyfelől a legnagyobb mértékben indokolatlan lenne a türelmetlenség, amiért a kormánynak nem sikerül mindent egyszerre a közóhajoknak megfelelően megoldani. Teljes elismeréssel kell lennünk a kormánynak nemcsak programszerüleg kinyilatkoztatott jó szándékai, hanem eddigi munkájának tényleges eredményei iránt is. Sulyos bajokat, régi sebeket nem lehet hetek alatt orvosolni és nem lehet ugyanannyi idő alatt egy országot ujraépiteni.

De másfelől azt sem szeretnők, ha valóra válnék Jászi szava, hogy a kormány maga mindjobban érezve a ránehezedő feladatok óriási nagyságát, ezek sulya nem aktivitása annál nagyobb erejében, hanem a kétségkivül szinte emberfeletti feladat kivételétől való megijedésben, bénitó kétkedésben az eredmények iránt éreztetné hatását.

Nem hisszük, hogy az elkedvetlenedés, csüggedés akár a kormány fejénél, akár egyes tagjainál komolyan szóba jöhetne. És ennek nem is szabad megtörténni. Különösen a kormány fejére kell ezt vonatkoztatnunk. Mert nemcsak a nemzetnek, neki is tisztában kell lenni azzal, hogy az országnak még mindig ezer veszély közt hánykodó hajóját békés, nyugalmas révbe vezetni senki másnak nem lehet feladata, csak épen ő neki.

Károlyi egész személyisége és programja nem mérhető a jövő-menő miniszterelnökök személyiségének és programjának mértékével. Az ország tőle vár mindent, mert az előzmények után mástól nem várhatja, amiket ő igért, nem adhatja más. Nemcsak mert ő nála nincsen alkalmasabb, hanem mert a felelősséget is saját programjáért csak ő viselheti.

Ezer bajból kiszabadulásunk, egy kilátásos jövő megalapozására irányuló munkánk sikere abban a mértékben látszik biztositottnak, amint mind erősebb a meggyőződés a nemzetben, hogy az országot az igazi béke s haladás utjára ennek a kormánynak kell átkalauzolni s amint mind szilárdabb, tettre sarkallóbb a tudat a kormány tagjaiban, hogy vállalt feladatukat nekik kell megoldani.

Erdélyben magyar kormány alakul.

— „Gyulafehérváron nem mondták ki Romániához való csatlakozást." — Románok által lefoglalt német lőszervonat. —

Budapestről jelentik: A kolozsvári Nemzeti Tanács megbizásából dr. *Vincze* Sándor elnök és *Apáthy* István egyetemi tanár Budapestre érkeztek. Tegnap és ma kimeritő tanácskozásokat folytattak *Batthyány* Tivadar belügyminiszterrel és *Jászi* Oszkár dr. nemzetiségi miniszterrel. A kiküldöttek azt kérik a magyar kormánytól, *ruházza fel a kolozsvári Nemzeti Tanácsot imperiummal.* Erre azért volna szükség, mert a gyulafehérvári román kormány csakhamar átveszi az ügyek vezetését. Szükség van tehát rá, hogy az erdélyi magyarok érdekeit, valamely magyar szerv megvédelmezze és ellensulyozza a románok esetleges tulkapásait. Ez a terv ugy szólván egy erdélyi magyar kormánynak felelne meg, amely párhuzamosan vezetné az ügyeket a köztársasági kormánnyal. A kolozsvári Nemzeti Tanács eszerint a belügy, közoktatásügy forgalom és közélelmezés terén miniszteriális hatáskört kapna. Az uj szervnek az lenne elsőrendű feladata, hogy minden tekintetben megvédelmezze az erdélyi magyarok érdekeit, élet- és vagyonbiztonságát. Értesülésünk szerint a kormányban megvan a hajlandóság arra, hogy a kért imperiumot a kolozsvári Nemzeti Tanácsnak megadja. A kérdésben véglegesen a minisztertanács dönt.

Nagyváradról jelentik: Nagyváradra érkezett dr. *Lázár* Aurél, a román kormányzótanács igazságügyminisztere, aki látogatást tett *Ágoston* Péter főispán kormánybiztosnál és tudomására hozta, hogy a magyar lapok *nem hű forditásban közölték a gyulafehérvári román nagygyülés határozatát.* A kormányzótanács háromtagu bizottságot küldött ki amely gondoskodni fog a határozat pontos szövegének közléséről, de már most jelzi, *hogy a nagygyülésen nem mondották ki a Romániához való csatlakozást.* Nem felel meg a valóságnak az sem, hogy *a kormányzótanács tagjai a román királyságra tették le az esküt, hanem ugyanugy, ahogy a magyar népkormány, a magyar nemzeti tanács kezébe tette le az esküt, ők ugyanugy a román nemzeti tanács előtt tették esküt.* A nagygyülésen Erdélyre, a Bánátra és Magyarország románlakta vidékeire szóló elidegenitő hatástalan jogukat deklarálták és a magyarországi románlakta vidékekre vonatkozólag kimondották, hogy az imperiumot gyakorolják és a közigazgatást átveszik. Kijelentette még dr. Lázár, hogy a *tisztviselőket meghagyják helyükön,* de gondoskodnak arról, hogy a községekbe olyan jegyzők kerüljenek, akik a nép nyelvét értik.

Ágoston Péter főispán megkérdezte dr. Lázártól, hogy milyen sors vár Nagyváradra, mire ez utóbbi kijelentette, hogy a *gyulafehérvári határozat Nagyváradot nem érinti.* A vármegye románlakta járásait a román imperium körébe von ják. de a magyaroknak minden téren teljes autonómiát biztositanak. Közölte még, hogy a *román csapatok a demarkációs vonalat nem fogják tulléphi,* csupán a francia parancsnokságnak igazolványával ellátott tisztek fognak a demarkációs vonalon tul is közlekedni.

A román kormányzótanács — Lázár igazságügyminiszter előadása szerint — tudomást szerzett arról, hogy *Magyarországon megütközték azon, hogy a nagygyülés nem üdvözölte a magyar népkormányt,* ez azonban termé.szetesnek látszik azonnal, ha figyelembe vesszük, hogy a magyar népkormány üdvözletét küldte a csehszlovák kormánynak, de a *románokat nem üdvözölte,* akiknek igy nem is nyilott alkalmuk ilyen udvariassági tény viszonzására.

Budapesti tudósitónk telefonálja: A szászsebesi vasuti állomásfőnök ma a következő táviratot intézte a Magyar Nemzeti Tanácshoz:

— Szászsebes állomásra december ötödikén megérkezett 5851. számú 31 fedett kocsiból álló német lőszervonatot a szászsebesi román nemzeti tanács nevében a helybeli román gárda lefoglalta és továbbitását megakadályozta. Továbbá a német főparancsnokság 81 vaggonból álló vonatját, amelyből 24 petroleummal telt tartány kocsi volt, szintén lefoglalták és azt az ottani pol gármesternek átadta.

Budapestről jelentik: A fegyverszüneti szerződés tárgyában összeült bizottság Vix francia vezérkari alezredes és Tánczos magyar tábornok elnöklete alatt külön-külön tárgyal. A fegyverszüneti szerződést pontonként tárgyalják. A franciák meglehetős mereven ragaszkodnak a szerződés pontjaihoz. Engedékenységet alig tapasztalhatunk részükről. Eddig csupán egy pontban mutatkozott méltányosság. A fegyverszüneti szerződés szerint 25000 lovat kellene átadnunk az ententenek. Miután meggyőzték a franciákat, hogy erre a jelenlegi viszonyok között nem vagyunk képesek, a franciák hajlandóknak mutatkoztak mérsékelni követelésüket.

Budapestről jelentik: A hadügyminisztérium ma parancsot intézett a pozsonyi, szeredi és zsolnai magyar csapatok parancsnokaihoz. Utasitotta őket, hogy csapataikat jelenlegi tartózkodási helyükről vonják vissza a demarkációs vonal mögé. Ezzel az intézkedéssel megkezdték az entente rendelkezéseinek végrehajtását.

Osztrákok betörése Magyarországba.

(Szerbség és magyarság barátsága.)

Sopronból jelentik: Ma reggel 8 órakor két autó jelent meg a határmenti Lajtaujfalun. Az autókon egy hadnagy vezetésével több katona mintegy 500 Manlicher-fegyvert és nagymennyiségü municiót hozott. Előzőleg sok osztrák munkás jött át Ausztriából, akiket az autón érkezettek felszereltek fegyverekkel. A fegyveres csapat erre lefegyverezte a pénzügyőröket és csendőröket, elvágták a telefondrótokat és a község birját kényszeritették arra, hogy adja át a közigazgatást. Az esetről értesitették a pályaudvari őrséget, amely kivonult és az osztrákokat elfogta. Három altiszt kivételével sikerült letartóztatni az osztrák betörőket. A hadnagy, aki az egész társaságot vezette, elmondta, hogy még 30 főnyi osztrák rendőrség fog megérkezni a községbe, amelyet Német-Ausztriába akarnak bekebelezni. Az elfogottakat Sopronba szállitották.

Hasonló kisérlet történt tegnapelőtt is a határmenti Szent Margitbánya és Ros községekben is. A határmenti községek lakói azzal a kéréssel fordultak a kormányhoz, hogy segitséget küldjön a határmenti betörések ellen.

Egy budapesti vállalat igazgatója, aki most érkezett haza a Bánátból, az ottani helyzetről a következő érdekes dolgokat mondta el a M. H. egyik munkatársának:

— A Bánát közigazgatási szempontból két részre oszlik: a felső rész a Bánáti Néptanács intézkedési köre alatt áll, mig az alsó rész tökéletes szerb impérium alatt. Szegedről a Bánátba utazva a határállomás Szőreg, ahol szerb katonai parancsnokság intézkedik és feltartóztatja azokat az árukat, amelyeket Magyarországra akarnak küldeni és a magyar lapokat, melyek Budapestről jönnek. A parancsnokságnak *Joanovics* kapitány a vezetője. A szőregi vasuti állomások hegyekbe tornyosulnak a két hét óta összegyült és tovább nem bocsájtott magyar ujságok. A temesvári körzetben, amelynek *Gyorgyevics* ezredes, aki civilben szerkesztő volt Szerbiában, a parancsnoka, a helyzet nyugodt. Gyorgyevics ezredes állandóan hangoztatja, hogy a *szerbség igaz barátja a magyaroknak* s ők a legjobb viszonyt akarják fenntartani azokon a területeken az egyes nemzetiségek között ahol románok, svábok, magyarok és szerbek vegyesen laknak. Több izben nyilvánitotta felháborodását afölött, hogy számos községben fosztogatások történtek és az áldozatok legnagyobb része zsidó. Gyorgyevics hangoztatja, hogy Szerbiában a zsidók egyenjoguak, éppen olyan bejáratosak a királyhoz, mint más felekezetek. A napokban ülték meg a zsidó Makabeus ünnepet Temesvárott s a Vigadó nagytermében, ahol az ünnepség lefolyt, résztvett Gyorgyevics ezredes is az egész táborkarával.

— A Bánát, Magyarország igazi magtára, a jövő esztendőben aligha fog valamit it teremni. A nagyszerü földeken egyáltalán nem vetettek buzát, a kukorica és a szőlő lábon áll, nem dolgozik senki. A birtokos azért nem dolgoztat, mert ugy vélt, hogy a földjét ugyis felosztják, a munkások meg azért nem dolgoznak, mert ugyis az övék lesz a föld. Igy értéktelenedett el az egész Bánát és fenyegeti veszedelemmel az ország közellátását. Meg kell jegyezni, hogy az ottani lakosság nagyrésze nem is földéhes, nagy földbirtokok várták nyolc esztendőn át a parcellázásra és a föld nem kellett senkinek.

— A szerbek, bár egyes részeken elenyésző kisebbségben vannak, az egész területet előzönlött szerb katonákkal megerősödve terjesztik az eszmét hogy a szerb király jogara alatt szabadon, autonóm kormányzattal demokratikus életet folytathatnak. A hangulat a magyarok közt általában várakozó, be akarják várni a fejleményeket.

Csáktornyáról jelentik: Egy 250 főből álló szlovén csapat egy alezredes vezetése alatt Muraszombatra bevonult, az összes hivatalokat megszállotta és a hivatalnokokat elbocsátotta. A községházára az a hir érkezett, hogy a szlovének Vas- és Zalavármegyéknek a Rátótól a Muráig terjedő részét meg fogják szállni. Értesülésünk szerint a hadügyminisztériumnak az a felfogása, hogy mivel a megszállás ellenkezik a fegyverszüneti szerződéssel és a demarkációs vonalon innen történt erőszakos és jogtalan, tehát fegyverrel fogunk ellene fellépni.

Európa testében nem maradhatnak tüskék.

(Nem lehet feldarabolni Magyarországot.)

A Virradat berni tudósitója résztvett a svájci bankoknak azon az értekezletén, amely a volt Osztrák-Magyar monarchia külföldi, legfőként pedig svájci érdekeltségeit kivánta rendezni, illetve megvédeni. Ezen a megbeszélésen Salle ur, aki ezeknek a kérdéseknek a tisztázására Svájcban járt, a következőket jelentette ki:

— A cseh, tót, román, szerb és horvát népek a maguk belső igazgatásáról (administration) az önrendelkezési jog alapján határozhatnak és berendezkedhetnek ugyan, azonban az antant nem fogja megengedni, hogy erőszakos eszközök segitségével nemzetesdit játszanak. *Párisban garanciát kaptam angol és amerikai részről is, hogy csak az ujonnan alakuló államok már a legközelebbi napokban katonailag is az antant csapatainak az ellenőrzése alá kerülnek és nem lesz módjukban rendesinálás ürügye alatt rablókalandokba bocsájtkozni.*

— A párisi tanácskozásokból azt a következtetést vonhatom le, hogy az uj állami alakulatokban az egyes népek politikai hiuságait alá fogják rendelni az összes népek gazdasági érdekeinek és nem *fogják megengedni a nagy és tömör gazdasági egységek feldarabolását.* A nagy gazdasági érdekek nem kereshetnek kielégülést öt vagy tizfelé akkor, amikor annak idején egygyel vagy kettővel szerződtek. A világ itélőszéke nem ugy fog dönteni, hogy a nagykereskedések eltünjenek a világ piacáról és helyükbe apró szatócsüzletek kerüljenek, amelyek lehetetlenné tennék azokon a területeken nemcsak az emberi szükségletek modern ellátását, hanem azt is, hogy velük gazdasági érintkezéseket tarthassunk fenn.

— De lehetetlen, hogy a szétdarabolással járó sok-sok központi adminisztráció költségei a gazdasági egyedeket az eddigieknél is nagyobb mértékben sujtsák, ez pedig elkerülhetetlen, ha egy vagy két állam helyén esetleg tiz állam költségvetésében ugyanannyiszor ismételten szerepeljenek ugyanazok a tételek. Ebbe a józan és reális világ nem fog belemenni és abba sem, hogy az egyik államközösség éppen attól fosztassék meg, amivel a másik és harmadik tulzott mértékben bővelkednék. Nem engedjük a balkánizmust, illetve a bolsevikizmust nyugat felé nevelni, mondotta nekem maga Poincaré és hozzátette, hogy Európa testében nem maradhatnak tüskék.

— A nagydunai lapályokhoz hegyek tartoznak a természet és a gazdasági szükség parancsa szerint. A csehek államát lehet szabályozni, azonban a cseh imperializmust ki fogják józanitani. Ugyanez áll a románokra, akik szintén nem mehetnek tul azokon a határokon, amelyeket a realitás kijelöl számukra. A Jugoszláv birodalom valamivel kedvezőbb elbirálás alá esik, mivel éppen megszüntetheti a balkánizmust. Azonban *nyiltan kimondhatom, hogy a magyar gazdasági erőt legyöngiteni nem lehet, hiszen Magyarország hitelképességének és nemzetközi gazdasági értékének a helyére nem tehetünk mást!* Nekünk, svájciaknak különös érdekünk, hogy a magyar mezőgazdaság termelőképessége fokoztassék, ez pedig elérhetetlen, ha a magyarságot megfosztjuk életképessége feltételeitől.

— Amint hallottam, Európát a népek tervezett szövetsége gazdasági rayonokba fogja osztani, hogy kiküszöbölje a szükségtelen versenyeket. Svájc és a Duna középső medencéje egy ilyen rayonná készül alakulni, nekünk tehát első sorban Magyarország felé kell tekinteni: ott helyezzük el tőkéinket és iparcikkeinket, ott szerezzük be élelmünket.

A továbbiak során is mindvégig tetszéssel fogadott előadás nagy hatást tett a svájci pénzügyi körök képviselőire, akiknek az a felfogása, hogy Európa keletén meg kell szünniök a területi aspirációkkal való üzelmeknek, különben sohasem lesznek ott konszolidált állapotok.

Massaryk Londonba utazott.

(A keleti tótok a cseh csatlakozás ellen.)

Hágából jelentik: A cseh-szlovák köztársaság elnöke, *Massaryk* Liverpoolból Londonba érkezett, ahol a pályaudvaron *államfőt meg illető disszel fogadták.* Innen néhány nap mulva Párisba utazik.

Prágából jelentik: A Narodni Listi jelentése szerint éjjel két órakor azt hireszteltek, hogy Reihenberget cseh-szlovák csapatok szállták meg.

Pozsonyból jelentik: A Gassalkovich palota előtt naponta nagy társzekerek állanak. Most szállitják el a palotából a régi Habsburg butorokat, tükröket, képeket, szobrokat és más mütárgyakat. Habsburg Frigyes és Izabella leányaikkal együtt költözködnek. Hogy hová, azt egyelőre nem lehet tudni.

Érsekujvárról jelentik: A város tizennyolc ezer főnyi magyar lakossága mai népgyülésén határozatot hozott, amely szerint előre felemeli kérő és óvó szavát az ellen, hogy a város katonailag kiüritendő zónához és ezzel a szláv területhez kapcsoltassék. Ezt a határozatot távirat utján elküldték a miniszterelnöknek.

Budapestről jelentik: A keleti tótok küldöttsége engedélyt kért a kormánytól arra, hogy öt pontba összefoglalt proklamációjukat a magyar kormány szikratávirói utján szétküldjék a világba. A proklamáció felvilágositja az egész világot, hogy a felső magyarországi tót lakosság nem kiván a csehekkel egy államot alkotni, hanem külön és függetlenül a csehektől önálló köztársaságban, saját emebreinek imperiuma alatt óhajt állami életet élni. A keleti tót rada öt pontja ezt mondja:

1. A népek önrendelkezési joga révén a nép hivatott dönteni a maga sorsáról. 2. *A cseh szlovák állam eszméje a tótok hozzájárulása nélkül és akarata ellenére valósulna meg.* 3. Itt a döntésre a nyilt szavazás hivatott. 4. Tiltakozunk, hogy a megszállás folytán a helyzet véglegesnek minősittessék. 5. Mi az önálló tót köztársaság alapján állunk, melynek határait az általános békekonferencia határozná meg. A tót köztársaság békés és tdestvéries egyetértésben akar élni a szomszédos népekkel.

Lembergből jelentik: A galiciai ukránoknak, akiket a lengyelek Lembergből utcai harcok után kivertek, sikerült a város ellen ujabb csinyt végrehajtani. Az ukrán sereg Lemberget észak-nyugat és dél felől közrefogta és a város és Przemysl közti állomásokat hatalmába keritette. Ezzel az ukránok megfosztották Lemberget a légutolsó vasuti összeköttetéstől. A lengyelek és ukránok harcának most egy francia hadosztály fog véget vetni. A franciáknak Przemysliben fognak szállást csinálni.

TÖBB, MINT SZÁZ apróhirdetés olvasható az Aradi Közlöny vasárnapi számában: Vevők—eladók, alkalmazottat keresők és alkalmazottak egymásra találnak az Aradi Közlöny apróhirdetései utján.

Feldarabolja az entente Németországot.

(Amerika a „háborus bünösök" üldözése ellen.)

Berlinből jelentik: Németország szétdarabolásának veszélye egyre növekszik. Németországban a porosz gyűlölet, a Rajna vidékén az egyház és állam szétválasztásának terve, Schleswig-Holsteinban pedig a dán agitáció sietteti a szétbomlást. Az eddiginél még sokkal erősebb decentralizációra kell elkészülve lenni. Ezt a folyamatot *az entente átlátszó célzattal támogatja.*

Washingtonból jelentik: A szenátus megkezdte Wilson 14 pontjának általános vitáját. Egy republikánus szenátor követelte, hogy Wilson elnök magyarázó nyilatkozatot tegyen elvéről, nehogy félre lehessen érteni. Követelte továbbá, hogy Wilson ne tegyen radikális javaslatot, mielőtt meg nem győződik, hogy a nép helyesli a javaslatot.

Newyorkból jelentik: A szenátus albizottságában *Lansing* oly értelmű nyilatkozatot tett, hogy a háboru kitörésében való bünösség kérdését valószinüleg sohasem fogják tisztázhatni. Sokkal fontosabb a bünösök megbüntetésénél a megsemmisitett civilizáció ujjáépitése. Ezt a törekvést reméli Wilson elérni a népek szövetségével.

Hágából jelentik: A Havas-iroda jelentése szerint a szövetségesek hozzájárultak ahhoz, hogy mielőtt Németországgal megkötnék az előzetes békét, ennek előfeltételéül azt tüzik ki, hogy a szerződést két hónapon belül ratifikálni fogja a nemzetgyülés, amely az általános, egyenlő és közvetlen választójog alapján ül össze. A feltételeket Wilson megérkezése után Párisban fogják megállapitani és Németországgal közölni.

Berlinből jelentik: Genfi távirat szerint az Amerika és az entente kormányok közötti ellentétek mindjobban kiélesednek. Amerikai lapok kijelentik, hogy Wilson európai utjának főcélja e nézeteltérések kiegyenlitése.

Berlinből jelentik: Kieli távirat szerint a *Hercules* sorhajóból és 4 torpedónaszádból álló angol hajóraj Wilhelmshafenbe érkezett.

Berlinből jelentik: Holland hirek szerint az angol kormány a béketárgyalásokon követelni fogja, hogy Németország flottáját több éven át a szövetséges országokba internálják. Angolország ezt a követelést azért támasztotta, hogy megakadályozza, hogy Németország mint katonai hatalom még egyszer jelentőséghez jusson.

Mit kivántak a románok a marosvásárhelyiektől?

(A rendőrség hirdetménye.)

Marosvásárhelyt a román csapatok parancsnoka, nyomban a bevonulás után megkisérelte a lakosság lefegyverzését. A parancsnok intervenciója folytán a városi rendőrség felhivást bocsátott ki, amely részletesen intézkedik a fegyverek beszolgáltatásáról és a közrend fenntartásáról. A felhivás szövege a következő:

HIRDETMÉNY.

Marosvásárhely város területén a fegyverszüneti feltételek értelmében a román hadsereg által történt megszállással kapcsolatban a román hadsereg parancsnokságának meghagyása folytán elrendelem a következőket:

1. Mindennemü fegyver (vadászfegyver, revolver, pisztoly, szobafegyver, oldalfegyver, stb.) f. hó december 3-ik napjának délelőtt 12 órájáig a rendőrkapitányság 53. sz. helyiségébe haladéktalanul beszolgáltatandó.

Nemzetőrök szolgálati helyiségükbe: a Várba, a népőrök pedig a V. rendőrkapitányság hivatalos helyiségeibe helyezik le fegyvereiket, ahonnan szolgálatba menetelük alkalmával esetről-esetre átveszik, szolgálattétel után ugyanoda visszahelyezik.

2. Mindennemü bor, sör és pálinkamérés azonnal bezárandó. A kávéházak, vendéglők zárórája esténi 8 órában állapittatik meg azoknak a kivételével, amelyeknek azonnali bezárása külön intézkedéssel már el nem rendeltetett volna.

3. A kereskedések és árubódék zárórája d. u. 5 órában állapitom meg.

4. Mindennemü egyesülés, gyülekezés, csoportosulás szigoruan tilos.

5. Felhivom a város lakosságát, hogy mindennemü rendzavarástól, a megszálló csapatok esetleges szóbeli vagy tettleges bántalmazásától szigoruan tartózkodjék és mindennemü törvényes intézkedéseket szigoruan tartson be, a magán és köztulajdon szentségét tisztelje és védje, mert ugy a lopás, mint a legkisebb törvényellenes és szabálytalan magatartás ugy egymás között, mint a megszálló csapatokkal szemben a legnagyobb szigorral azonnal meg fog toroltatni.

6. Nyomatékosan felhivom az adás-vétellel foglalkozó polgárokat, hogy az eddig törvényesen megállapitott és kialakult piaci normálárak tullépésétől, mindennemü árdrágitástól, árfelhajtástól és áruuzsorától tartózkodjék, mert ellenkező esetben az azonnali szigoru büntetésen kivül foglalkozásától azonnal eltiltatik, illetve üzlete azonnal bezáratik.

7. *A lei (frank) értéke a forgalomban 1 K. 30 fillérben állapittatik meg.*

8. *Miután a polgári jogok minden vonatkozásban épségben tartatnak, lakhelyét podgyászával — a vasuti forgalom igénybevételével is — mindenki szabadon változtathatja.*

9. Figyelmeztetem a lakosságot, hogy a mennyiben a megszálló csapatok, vagy azok tagjai részéről sérelem érné, panaszával teljes bizalommal forduljon a román dandárparancsnoksághoz (Brigádhoz) 62-es laktanya.

10. Végül felhivom a város közönségét, hogy a városunkat megszálló román haderővel teljes békességben éljenek, mert parancsnokuk kijelentése szerint *nem mint ellenség jött közibénk,* hanem kizárólag a fegyverszüneti feltételek biztositása érdekében kivánják a város polgárságával testvéri egyetértésben a rendet és közbiztonságot megőrizni. Dr. Varga, r.-kapitány.

Három hónapra kap cukrot a lakosság.

(Felemelik a fejkvótát.)

Amikor az aradi várat a katonaság kiüritette, a kincstári készletekkel nagymennyiségü cukor is került Aradra. A város közélelmezési vállalata arra kérte a hadügyminisztert, engedje át a város lakossága részére a kincstári készleteket. A hadügyminiszter, mint már megirtuk, ebbe készséggel bele is egyezett s igy a vár készleteinek feleslegéből 22 és fél vaggon cukor jut a közönségnek.

Ezt a cukormennyiséget a vállalat szintén szétosztja a közönség között ugyancsak három hónapra, mint ahogyan a liszttel teszi a rendes fejkvóta szerint. Jelenleg egy személyre havonta 72 dekagramm cukor jut. Igy a város közönségének egy havi szükséglete 4 és fél, esetleg öt vaggon cukor. E kvóta alapján mindössze 15 vaggon cukor kerülne szétosztásra. A hatóság azonban nem szándékozik takarékoskodni, hanem *felemeli a fejkvótát.* A felemelés mértékére nézve még nem történt meg állapodás, de értesülésünk szerint egy-egy személyre a három hónapra 2 és fél esetleg három kiló cukor jut.

A cukorkészletből fogják ellátni a kórházakat és a hadiüzemek munkásait is. Három hónapra ellátják cukorral a kávéházakat, az üzemüket alig folytató cukrászokat és mézeskalácsosokat is. A város vállalata természetesen ezután ki fogja kérni a város kompetenciáját a Cukorközponttól.

Ezenkivül még más közszükségleti cikk is jut a városi vállalathoz a kincstári készletekből. Mint megirtuk, mintegy 60 vaggon szabot vesz át a város, amely a szabot a lótartó gazdák között fogja szétosztani. Fog még kapni a közönség Franck-kávét, sót, kávékonzervet, tüzelőfát és másfélmillió különböző cigarettát is, végül nagymennyiségü zsirosszódát. Ezek a készletek csak a feleslegek, mert a katonaság a maga részére már lefoglalta a maga szükségletét.

KÖZELELMEZES.

— × **Liszt kiosztás.** Értesitem a kereskedőket, hogy a 3 havi lisztkiosztásra az utalványok átvétele végett f. hó 7-től naponta délelőtt fél 9-től fél 12-ig a pénztári órák alatt hivatalomban megjelenhetnek. A kifizetett utalványok ellenében az illető malom, vagy raktár, hová az utalvány szól, a lisztet a kereskedők megbizottjának jelenlétében a vállalat kocsikra rakatja s azt a kereskedő megbizottjának kiséretében a kereskedő telepére fuvaroztatja, ott lerakatja, miért is kérjük, hogy a kereskedők a lisztek átvételére megbizható emberüket küldjék, kik az átvételt ez közlik, mert reklamációkat utólagosan figyelembe nem vehetünk. A három hóra esedékes lisztkontingens kiosztását a kereskedők már *hétfőn, vagy kedden megkezdik* s ezért ajánlatos, hogy mindenki, ki eddig még a kereskedőjénél a befizetést nem eszközölte, annak most *már sürgősen tegyen eleget,* mert liszt ellátásra csak az jogosult, ki azt kellő időben ki is fizeti s mint értesülünk, három hónapig Aradon más lisztkészlet nem lesz, tehát később senki sem kaphat lisztet. Ajánlatos még a liszteket a kifizetés után a lehető leggyorsabban el is vinni, mert a nagy mennyiségek felhalmozása a kereskedők kis helyiségeiben nem fér el s az át nem vett liszteket visszaszolgáltatják. — A közélelmezési hivatal vezető.

× **Hagyma kapható.** Hagyma készletünket a háztartások részére szétosztani kivánjuk, miért is értesitjük a közönséget és kereskedőket, hogy vöröshagymát bárki kivánt

mennyiségben 70 fillérért kgr.-ként kaphat s arra az utalványok a pénztári órák alatt kiváltbatók. — Közélelmezési hivatal vezető.

MÜVÉSZET.

Három évi szinházi bérlet.

(A szinügyi bizottság ülése.)

A szinügyi bizottság *Lőcs* Rezső polgármester elnöklete alatt ma délután 4 órakor ülést tartott, melyen a szinigazgató a lejáró szerződését hosszabbitották meg. Egyelőre csak elvben. A szerződés aláirását bizonyos feltételekhez kötötték.

Szendrey Mihály szinigazgató azt kérte a szinügyi bizottságtól, hogy a mai viszonyokra való tekintettel ne egy évre, de három esztendőre adják át neki a szinházat. Kérelmét helyénvaló és alapos argumentumokkal okolta meg. A zavaros viszonyok, melyek között élünk, a szomoru kilátástalanság, amely a jövőből csontkezét felénk mereszti, nem teszi oly kivánatossá Arad szinházának vezetését, mint hajdanán. E szinház — ugy lehet — missziót kell, hogy teljesitsen s ennek megfelelően kell szervezkednie, ezt pedig egy esztendőre szóló koncesszióval lehetetlen keresztül vinni. Megfelelő és helyes irányu szervezkedés csak ugy lehetséges, ha legalább három évre kapja meg a szinház igazgatósága az engedélyt.

A szinügyi bizottság helyes szociális érzékről tett tanubizonyságot, midőn a szinigazgató kétségtelen igazságait belátta s azt a helyes álláspontot foglalta el, hogy megadja Szendreynek a három éves szerződést, de a szervezkedést ellenőrzi. A szinügyi bizottság végre rájött, hogy mi az igazi feladata. A helyes ellenőrzés, amely azonban nem abban nyilvánul meg, hogy egy megszervezett szintársulat apróbb hibáit kritizálja állandóan, hanem, hogy erélyes kritikát gyakoroljon a szerződtetések alkalmával, sőt a szerződést megelőzőleg teljes nyiltsággal informálja az igazgatót a követeléseiről. Ily módon elkerülhetők lennének a személyi kényes kérdések feszegetése, s a komplett társulat — hogy ugy mondjuk — már a szinügyi bizottság szankció jával érkeznék Aradra.

A szinügyi bizottság tagjai megelégedéssel regisztrálták, hogy az aradi szinház ez évi társulata a támasztható igényeknek csaknem teljes mértékben megfelelt. Különösen az opera előadásokról esett sok dicsérő szó és elismerés. Helyes lenne azonban — volt a vélemény — ha a bizottság arra hivná fel a direktort, hogy a jövőben fontosabb szerepkört betöltő szinészeket ne szerződtessen addig, mig a szinügyi bizottság az illetőt meg nem hallgatta, vagy játékát végig nem nézte. — Ehhez szükséges volna, hogy az ilyen tagokat először vendégszerepeltesse az igazgatóság s a szinügyi bizottság delegáljon kebeléből a szinházi előadásokat szorgalmasan látogató tagokat.

A szinigazgatót *Várnai* Jenő h. igazgató képviselte, ki a szinügyi bizottság határozatát tudomásul vette. A kötendő uj szerződés feltételeinek megállapitása végett háromtagu albizottságot küldtek ki.

—

* **Heti müsor.** Vasárnap d. u. A kiskirály. Este 7 órakor Hejehujabáró. A) bérlet. Hétfőn: II. József császár B) bérlet. Kedden: II. József császár C) bérlet. Szerda: II. József császár A) bérlet. Csütörtök: Troubadur Párdy felléptével B) bérlet. Péntek: Traviata Párdy felléptével C) bérlet. Szombaton: d. u. Cigánybáró Párdy felléptével. Este: Maross Vilma felléptével Éva A) bérlet. Vasárnap délután: Kinizsi Margit felléptével Sztambul rózsája. Vasárnap este: Maross Vilma felléptével Éva. B) bérlet.

* **Hangverseny.** A vasárnapi hangversenyre nágyban készül a rendezőség. A müvészek holnap este érkeznek Budapestről Aradra és vasárnap délelőtt próbát tartanak. A vasárnap esti hangverseny a záróra miatt fél nyolc órakor kezdődik. Jegyek korlátolt számban még kaphatók Oláh Sándor papirkereskedésében.

Brassót megszállják a románok és franciák.

(Rossiu tábornok kiáltványa.)

Brassóból jelentik: A városi hatóságnál ma délelőtt két francia és egy román tiszt jelent meg. Bejelentették, hogy a jövő héten *francia és román csapatok fogják a várost megszállani.* A városban ma nagy rémületet okozott egy kézigránát merénylet. Egy román kereskedő kitette kirakatába *Ferdinánd* román király és felesége arcképét, amiért valaki egy kézigránátot dobott a kirakatba. A felrobbant gránát szétzuzta a kirakatot és megingatta a szomszédos ház falát is.

Besztercéről jelentik: Egy itt tartózkodó román őrnagy kijelentette a nemzeti tanácsnak, hogy a román csapatok a demarkációs vonalat semmi körülmények között nem fogják tullépni. Besztercét 150 főnyi román sereg tartja megszállva. A román katonákat, akik teljesen használhatatlan civil ruhákban érkeztek, a szász katonai ruhatárból szerelték fel.

Tordáról jelentik: Ma délután a város környékén levő nemzetőrséget a románok megtámadták. A támadók két gépfegyverrel voltak felszerelve. A magyar nemzetőrség kénytelen volt a tulerő elől visszavonulni és sürgős segitséget kérni.

Székelykocsárdról jelentik: Ma délelőtt a románok mintegy 500 főnyi serege bevonult Maroshidasra. Marosujvárra ma éjjelre várják a bevonulást. A székelykocsárdi telefonközpont arról értesül, hogy Marosvásárhelyen, ahol különben rend van, jókedvü tisztek járják be a várost és táncra perdülve éltetik Nagy Romániát.

Budapestről jelentik: A *Politikai Hiradó* jelenti: *Rossiu* tábornok Erdélybe való bevonulása után a következő kiáltványt terjesztette és ragasztatta ki:

Románok! Amióta a Kapos partján *Gelu* vajda hősi halált halt a betóduló barbár hóditókkal vivott harcban, a szépséges Erdélyre idegen uralom nehezedett. Azóta ezer év telt el. Az egész idő alatt csupán egyszer tépte szét a rabság láncait nemzetiségünk álmodozóinknak legnagyobbika: Vitéz Mihály Vajda, aki azonban álnokul megöletve elesett és ezzel álmának vége lett.

A keserü rabságnak ujabb századai teltek el azóta, amelyek titeket legyőztek, de lelketek megacélozták. A mindnyájunk által álmodott pillanat, amelyet fajunk prófétái hirdettek és az ideálokért harcoló vértanuk vére szentelt meg, most azonban elérkezett. A láncok örök időre lehullottak. A román hadsereg bizalommal eltelve jött a testvér Erdélybe. Bizakodással néznek a domobráncok és honlokukon a nagy Mihály árnyéka fordul a megtámadott ama föld felé, amelyen az idegenek árulása dicső életét kioltotta. A sorsadta győzelmi ünnepre igyekeznek azoknak az árnyékai, akik ez ideálban hittek és azért pusztultak el. Mert ime Hira, Kloska, Krisán és Jancu is jönnek az ő délceg mócaikkal, az ő védelmük alatt egyesültek a mi lelkeink az örök időkre való egyesülés nagy ünnepségén.

Románok! Szabadságot hozunk magunkkal és az igazság van zászlónkra irva. Őfelsége I. Ferdinánd király, a királyok legvitézebbje és legbölcsebbje parancsára lépjük át ezeket az igaztalan határokat, amelyekkel minket tiz évszázadon át elválasztottak és megfeledkezve a fájdalom és szolgaság idejének emlékeiről, testvéri jobbunkat nyujtsuk felétek, hogy megvalósitsuk azt a köteléket, amely nem kell hogy ezentul feloldódjék és nem is fog feloldódni. A VII. román hadosztály parancsnoka: *Rossiu* generális, *Stanescu* alezredes, vezérkari főnök.

Jó barátság ujaradiak és a szerbek közt.

(Koronával fizet a megszálló csapat.)

Az ujaradi lakosság a szerb megszállás harmadik hetében szeretettel nézi az idegen katonákat, akik a rendet és a biztonságot jelentik számukra. A falu csendes, a józan német nép szorgalmasan, pontosan végzi a dolgát, a magyar közigazgatási hatóság minden nehézség nélkül dolgozik, a közbiztonság teljes: ez a megszállott Ujarad képe. *Popovits* Dragomir alezredes, a szerb parancsnok humánus, európai gondolkozásának szelleme hatja itt át a megszálló csapat minden emberét. Semmi rend zavarás, semmi erőszakoskodás, a nép olyan nyugalommal és a biztonságnak olyan tudatában nézi az utcákon járkáló szerb katonákat, mintha saját katonáink volnának. Bár minden megszállott magyar területen olyan biztonság és olyan rend uralkodna, mint Ujaradon.

A szerbek állandó összeköttetésben vannak Temesvárral, ahol a főparancsnokság székel. Itt vannak a szerb központi élelmiszer raktárak is, amelyek élelmiszerekkel látják el az aradi várban levő csapatokat is. *Mindennap szekerek jönnek és mennek Temesvárra élelmiszerekkel. A szerbek még sehol sem rekvirálnak,* amit a községben vásárolnak, azt készpénzzel, *koronával* fizetik. Ugy látszik, a legénység zsoldját nem dinárban, hanem koronában fizetik ki s ezért van az, hogy a megszállott területeken még alig forog a dinár.

A szerb tisztek Ujaradon családokhoz látogatnak el és a polgársággal a legjobb viszonyban vannak. Amire a rendes élelmiszer szükséglet felett kivül szükségük van, azt dr. *Heinrich* Árpád főszolgabiró utján szerzik be. Igy többek között cukrot kérnek leginkább a főszolgabirótól, miután azt csak kis mennyiségben bocsájt rendelkezésükre a temesvári élelmezési raktár.

Az utcákon szerb és magyar katonák barátságosan sétálnak együtt és a hófedte földszintes házakban nem ritka vendégek a szerb harcosok, akiket barátságos vendéglátással örvendeztet meg a lakosság. Sok van az Ujaradra hazatért magyar katonák között, akik hosszabb ideig Szerbiában voltak és megtanulták a szerb nyelvet. Ezekkel azután különösen nagy barátságban élnek a szerbek. Általában örömmel kell megállapitanunk, hogy a szerb katonák és a lakosság között meleg rokonszenv fejlődött ki és az emberek lelkéből teljesen eltünt az a félelem, amely a szerb megszállás hirére lepte el az embereket.

Az ujaradiak, amint ők mondják, nagyon meg vannak elégedve a szerbjeikkel.

FIGYELMEZTETJÜK lapunk t. olvasóit, hogy a lapkihordóktól ujságot vásárolni, vagy nálunk a lapra előfizetni szigoruan tilos. Aki ezen óvást figyelembe nem veszi, büntetendő cselekményt követ el. — —

HIREK.

Meggyilkolt hegybiró.

(Csendélet Apateleken.)

Látszólag ugyan rend és nyugalom van Apatelek községben, de a valóságban naponta történnek lopások, rablások, sőt a gyilkosság sem ritka.

A szőlőkben csaknem mindenkinek kolnáját feltörték s az ott levő élelmiszert, italnemüt, hordót és egyéb eszközöket ellopták. A mit elvinni nem tudnak, azokat összetörik, vagy megrongálják. A borokat két falu kicsinye-nagyja fényes nappal hurcolja szét és senki sem törekszik arra, hogy ennek a vandalizmusnak gátat vessen. Az elmult héten a közeliDumbraván báró Solymossy Lajos kolnájánál véres események történtek, amiről már irt az Aradi Közlöny. *Ma éjjel Beicz Lázárt, a hegybirót találták a szőlőhegyen holtan,* egy szörnyü vértócsában. Fejszecsapásokkal ölték meg a szerencsétlent.

Ugyancsak tegnap történt, hogy özvegy Kürthy Ferencné kiküldötte a hegyre burgonyáért a cselédjét. A cseléd bement a kolnába, ahol rémületére ittas embereket talált. — Hatan voltak, csapra verték Kürthyné borait, s amit meg nem ittak, azt elszállitották.

— Kell a disznótorhoz, mondották nevetve.

Igy fosztották ki mindenéből a szegény asszonyt.

Egyébiránt a falubeliek megüzenik mindenkinek, hogy kire fog kerülni a sor. Örökös rettegés az élet. Apatelekről sokan elköltöztek, csak a vasut és posta személyzete vannak a helyükön. Általános a félelem a kurtakéri lakosoktól is, akik zsarnoki módon üzennek ellenségeiknek, vagy azoknak, akiktől hasznot remélnek. Ezeknek el kell a faluból költözködni.

—

— A kormánybiztos hazatérése. Dr. *Varjassy* Lajos főispán kormánybiztos ma éjjel egy órakor automobilon több napi budapesti tartózkodás után Aradra érkezett.

— Előléptetés. A népkormány *Basler* János csendőrszázadost, aradi szárnyparancsnokot őrnagygyá nevezte ki. A népszerü parancsnok a háboru alatt és a mai nehéz napokban is nagyszerü szolgálatot teljesit Arad város közbiztonságának javitása körül.

— A Nemzeti Tanács sürgönye Clemenceauhoz az internáltak érdekében. *Budapestről* jelentik: Hock János, a magyar Nemzeti Tanács elnöke ma a következő táviratot küldte Clemenceaunak, a francia kormány elnökének. A magyar Nemzeti Tanács bizalommal fordul a francia nemzet nagylelküségéhez az emberi szolidaritás szent nevében, hogy a *magyar internáltakat,* akiknek száma Franciaországban jelentéktelen, *szabadlábra helyezni méltóztassék.* Magyarország a háboru tartama alatt is minden francia állampolgárt szabadlábon hagyott, sőt a szegényeket állami segélyben is részesitette. A népköztársaság proklamálása után nyomban utat nyitott nekik, hogy hazájukba visszatérhessenek. Mi nem a viszonosság alapjára helyezkedünk, hanem a humanizmus jogcimén kérjük, a kétségbe esett szülők és fogságban tartott internáltjaink nevében, hogy most amidőn többé semmiféle hadiérdek nem követeli, hogy ők továbbra is fogságban maradjanak, őket is szabadlábra helyezni és hazájukba való visszatérésüket elősegiteni méltóztassék. A magyar Nemzeti Tanács nevében *Hock* János elnök.

— Vilmos császárt kitiltották Németországból. Amsterdamból jelentik: A német kormány elhatározta, hogy megtiltja Vilmos excsászárnak és feleségének, hogy német földre lépjenek.

— Teljes vasárnapi munkaszünet. A kormánybiztos ur 1799—1918. f. e. sz. rendeletéből közhirré teszem, hogy Aradon minden magánhivatal és minden kereskedelmi üzlet — a virágárusok is — *egész vasárnapon át zárva tartandók,* hogy a magánhivatalnokok és kereskedelmi alkalmazottak is hozzájuthassanak a vasárnapi munkaszünethez. — *Bittner,* főkapitány helyettes.

— Bécsi álhirek Károlyi Mihály öngyilkos kisérletéről. *Bécsből* jelentik: A Neues Wiener Journalnak jelentik Budapestről: Itteni jól informált körökben beszélik, hogy *Károlyi* Mihály a mult héten *öngyilkosságot kisérelt meg,* de az utolsó pillanatban sikerült elvenni tőle a revolvert. A kisérlet oka a lap szerint az, hogy Károlyi nagyon csalódott volna az entente-ban. Párisi barátai közvetlenül azelőtt, hogy Magyarország Ausztriától elvált, elhitették vele, hogy Magyarország *territoriális sértetlenségét biztosithatja, ha az ország különbékét köt.* Az események lefolyása azonban megmutatta Károlyinak, hogy az entente nem riad vissza, hogy Magyarországot a legborzalmasabban megcsonkitsa a cseh-szlovák, szerb és román aspirációk kedvéért. *Budapestről* jelentik: A Déli Hirlap a Journal fenti hirét elejétől végig *szemenszedett hazugságnak jelenti ki.* Nem hisszük — irja a lap — hogy *akadt volna olyan himpellér Budapesten,* aki a bécsi lap tudósitását innen küldte volna. Ha megcáfolnánk e hirt, azzal már túlbecsülnénk jelentőségét.

— Incidens a vasuti állomáson. Ma délelőtt 11 óra tájban incidens történt az aradi vasuti állomás előtt. A bejáratnál két német katonai autó állt. *Opre* Péter tüzérhadnagy néhány fegyveres román gárdistával megjelent az autóknál és kijelentette, hogy azokat rekvirálni fogja még pedig a román hadügyminiszter utasitására. Az autóknál levő német katonákat meglepte Opre kijelentése és tiltakoztak a szerintük jogtalan rekvirálás ellen. *Werner* német százados besietett az állomás katonai parancsnokságához, ahol jelentette a dolgot, egyuttal utasitást kért. A parancsnokságon értesitették a századost, hogy nincs tudomásuk a román hadügyminiszter rendeletéről és ugy gondolják, hogy Oprének nincs joga az autók rekvirálásához. Amig a német tiszt távol volt, a német őrség fegyveresen körülfogta Opre hadnagyot és a román gárdistákat. Egyik német katona a fegyverével éppen rá akart sujtani Oprére, amikor *Hoszpodár* Ernő őrnagy társaságában visszatérő Werner százados elháritotta az ütést. Közben kivonult a pályaudvari őrség is, amely közbelépett és sikerült elsimitania a kellemetlenséget. Főként Hoszpodár őrnagy tapintatos fellépése járult hozzá ahhoz, hogy a félreértések elsimultak. Az állomási parancsnokságon jegyzőkönyvet vettek fel az esetről.

Az aradi vasuti állomás baloldali részén van egy ajtó, amelyen régebben csak katonák jártak. Most ezt a kaput magyar nemzetőrök és német katonák őrzik és ezen ugy a kijárás, mint a bejárás tilos. Ma este hét óra tájban két román gárdista akart átmenni a kapun. — Az egyik német katona elébük állt és nem engedte át őket a kapun. Erre a gárdisták lekapták fegyverüket és a német katonákra lőttek. Ekkor érkezett meg Erdély felől egy német transzport-vonat. Amikor a németek meg tudták, hogy mi történik, leszálltak a vonatról és több sortüzet adtak. A román gárdisták látva a tulerőt, elmenekültek. A rendőrséghez sérülésről nem érkezett jelentés, amiből arra lehet következtetni, hogy a németek a levegőbe lőttek.

— A csendőrök. A különböző rendtartó intézmények föláliitása, majd eltörlése vagy átszervezése kapcsán elterjedt az a hir, hogy a csendőrség sem marad meg, pedig mindenki tudja, hogy a csendőrség mily értékes eszköze a rend, nyugalom és közbiztonság fontartásának. Hiszen emlékszünk, hogy a forradalmi átalakulás legelső napjaiban külön csendőrosztagokat vontak össze a főkapitányság épületében azzal a megokolással, hogy a csendőrség a közbiztossági szervek legértékesebbje és a legnehezebb föladatokat fogják rábizni. Éppen ezért helyes a hadügyminiszter itt olvasható felhivása, amely megnyugtatja a csendőröket jövendőjük iránt. A felhivás igy szól: Csendőrök! *A népköztársaságnak szüksége van rátok!* A csendőrség fölosztlatásáról tehát nincs szó. A testületet inkább fejleszteni kell. Az illetékeket már eddig is fölemeltük és a mi még tisztázandó, lehetőleg azt is minden *követelményeknek megfelelően, sürgősen rendezni fogjuk.* Nem kell tehát aggódnotok, csak egy kis türelemmel legyetek, mert alapos munkát akarunk végezni és ehhez idő szükséges. *Bartha hadügyminiszter.*

— Bankett a szerb tisztek tiszteletére. Arad város közönsége a megszálló szerb hadsereg tisztjei tiszteletére folyó évi december hó 7-én este 8 órakor a Fehér Kereszt télikertjében társas estebédet rendez. Felkérem a város közönségét, hogy a banketten minél nagyobb számmal jelenjenek meg. Jegyek Hoffman Antal női divatáruházában (Andrássy-tér), Kerpel Izsó könyv- és papirkereskedésében (Andrássy-tér), a Fehér Kereszt tulajdonosánál, valamint Petrán György városi tb. főjegyző (Arad-Csanádi-palota, a hivatalos órák alatt) folyó hó 6-án déli 12 óráig válthatók. Arad, 1918. december hó 2-án. — *Lőcs* Rezső s. k. polgármester.

— Házasság. *Tozonyi* Kálmán ma tartja esküvőjét *Oláh* Mariskával, a minoriták templomában. (Minden külön értesités helyett.)

— Hegedüs Ede alezredes meghalt. Budapestről ma gyászjelentést kaptunk, amely elmondja, hogy Arad egykori katonai állomás és térparancsnoka, *Hegedüs* Ede alezredes, rövid szenvedés után meghalt és hogy december 3-án eltemették a katonai temetőben. Az alezredes körülbelül egy és háromnegyed esztendeje került el Aradról. A háboru előtt térparancsnok, majd mikor a helyőrség a harctérre vonult, állomásparancsnok lett és neki jutott az a feladat, hogy a hadvezetőség által teljesen feleslegesen ide internált szerbeket elhelyezze és gondjukat viselje. — Amilyen könnyelmüen és készületlenül vitte a hadvezetőség a háborubа az egykori monarchia népeit, éppen olyan tudatlanul intézkedett az ország belsejében is. A sok ezer szerencsétlen szerb polgárt elszállitották Aradra a nélkül, hogy a mai kornak megfelelő internált táborról gondoskodtak volna. A tábor vezetésével Hegedüs alezredest bizták meg, aki ennek az óriási feladatnak nem tudott megfelelni. Az alezredest hadbiróság elé állitották, amely két hétig tartó tárgyalás után rangjának elvesztésére és foglárfogságra itélte. [illegible] katonai törvényszék még nem foglalkozott a hozzá megfelelőbbezett itélettel. Hegedüs alezredes ezután Aradról elköltözött és most Budapestről érkezik halálhire.

— Halálozás. Özvegy *Gáspár* Sámuelné sz. Lefkovits Elenora életének 64-ik évében elhunyt. December 8-án d. u. 2 órakor temetik a József főherceg-ut 17. sz. házból.

— Az adózó közönséghez. A felszaporodott állami közkiadások fedezhetése céljából felhivom a város és vármegye adózó közönségét, hogy állami egyenesadó, illeték és egyéb közadó tartozásait minden adózó a legrövidebb idő alatt fizesse be, mert ellenkező esetben a harctérről visszatért, sokat szenvedett katonák leszerelési illetményeit, a még esedékes hadi segélyeket, a rokkant katonák nyugzsoldjait és az elesettek után járó nyugdijukat az állampénztár nem lesz képes kifizetni. A pénzügyminiszterium folyó évi 152500 sz. rendelete folytán tudomására hozom az adózó közönségnek, hogy folyó évi december 1-ének éjjeli 12 órájától kezdve a főzőkészülék napi termelő képesség négyszeresével felemelt átalányozás mellett a szesztermelés meg van engedve. Ezt az adót az állami adóhivataloknál, illetve bárcázó állomásoknál kell a bejelentés alapján fizetni. *Berzseny,* pénzügyigazgató.

— Rokkantak nagygyülésének elhalasztása. A rokkantak, hadiözvegyek és árvák nagygyülése, mely december 8-ra lett összehiva, közbejött akadályok miatt december hó 15-én vasárnap d. e. 11 órakor a kulturpalota nagytermében lesz megtartva. Jöjjetek el mindannyian, hogy megvédelmezzük, felkároljuk a mi legszentebb ügyünket. — A rokkant tanács elnöksége.

— Adományozás. N. N. a hadbavonultak hátramaradottainak segélyezésére 12 korona 25 fillért adományozott a polgármesteri hivatalnál.

— A biztositási tisztviselőket és tisztviselőnőket kérjük, hogy december 8-án, vasárnap délelőtt 10 órakor az egyesületünk helyiségében Központi szálloda. Salacz-utcai bejárat, teljes számban okvetlenül megjelenni sziveskedjenek. — A bizalmiférfi testület.

— Leszerelő tisztek és altisztek rövid idő alatt belüi alapos kiképzést nyernek könyvelés, gyors- és gépirásban Engel magániskolájában Lázár Vilmos-u. 2.

LEGUJABB.

Katonák véres tüntetése Zágrábban.

Laibachból jelentik: Zágrábból jelentik e hó 5-én: Déli felé fegyveres katonák csoportja tüntetett a kormány ellen. Délután ugyanez a csapat, nagyrésze az 53. gyalogezred legénysége, gépfegyverekkel a Jellasich-térre vonult, a rend fentartására katonák, matrózok és Sokolisták vonultak ki. Hogy az összeütközést elkerüljék, a matrózosztag gépfegyvereivel egy házba vonult be. A bolseviki érzelmű és felbujtott katonák csapatja követelte a matrózoktól, hogy gépfegyvereiket szolgáltassák ki. Ezt a matrózok megtagadták, mire a tüntetők a ház elé vonultak. Erre megindult a gépfegyvertűz, amelynek következtében több Sokolistát és tüntetőt megöltek. Hamarosan sikerült a tüzet megtisztitani a tüntetőktől.

Ezután a polgárok és nacionalista érzelmű katonák tüntető menetté alakultak, amelyben kifejezésre juttatták rokonszenvüket a nemzeti tanácscsal szemben. A zavargásoknál összesen 13 személyt öltek meg és 17 személy sebesült meg sulyosan. A megöltek legnagyobbrészt diákok és katonák.

Laibachból jelentik: Zágrábi hírek szerint az éj folyamán nem volt semmi rendzavarás.

Zágrábból jelentik: A mai napon az összes lapokra elrendelték az előzetes cenzurát.

— **Az Aradi Kereskedőtanács megalakulása.** Vasárnap, december 8-án délután három órakor a városháza nagytermében tartja megalakulását az aradi kereskedők szabadszervezete. A megalakulás előreláthatólag impozáns megnyilatkozása lesz az aradi kereskedők tömörülésének, amely a kereskedő osztályra váró nehéz feladatokban szervezett egységgel és erővel fog a kari érdekeknek érvényt szerezni. A szervezethez, amely teljesen demokratikus alapon alakul, közel négyszáz aradi kereskedő csatlakozott és abban képviselve lesznek a már meglevő kereskedőtestületek és egyesületek is. A szervezet megalakulása alkalmával annak programmjának elfogadása után titkos szavazással megválasztják az aradi kereskedők hatvan tagu tanácsát és a szervezet elnökét. Az alakuló közgyülésre a szervező-bizottság ez uton is meghivja az eddig már belépett tagokat és a többi érdeklődő kereskedőket. Az összes kereskedők érdeke, hogy már a szervezetnek megalakulásánál a kereskedők nagy tömege juttatja kifejezésre azt az erőt, amelyet a kereskedők bekövetkezendő harcaiban érvényesiteni kell.

— **Üzletfosztogatás.** Ma estefelé néhány gáji suhanc behatolt *Éliás* Jakab üzletébe és kisebb mennyiségü zománcozott edényt lopott el. Azonnal értesitették a gáji rendőrkapitányt, ahonnan rendőrök mentek ki. Mire a rendőrök megérkeztek, a fosztogatók már elmenekültek. Gájban egyébként ettől az incidenstől eltekintve, teljes a rend és nyugalom.

× **Almaiz átvétele.** Értesitem a kereskedőket, hogy kifizetett almaiz utalványaikat szombaton, f. hó 7-én a Kálvin János-utcai raktárban beválthatják. Egyben értesitem a kereskedőket és közönséget, hogy almajami-et bárki, bármily mennyiségben kaphat, annak kicsinybeni eladási ára 6.50 korona kgr.-ként s az utalványok a pénztári órák alatt kiválthatók. — Közélelmezési hivatal vezető.

— **Aradmegyei károsult kereskedők,** a kik részére cipő előjegyzésbe vétetett, lakásbejelentő lapjukat sürgősen nyujtsák be a felső kereskedelmi iskola épületében lévő hivatalos helyiségben délután 3—5 óráig.

— **Ki tud róla?** Felkérem mindazokat, a kik felvilágositást adhatnak férjemről, Jakab Imre zászlós, 32-es honvéd 2. zászlóalj. Az olasz fronton harcolt utolsó időkig. Értesitse Jakab Imrené áll. tanitónőt Magyarpécskán.

= **Iparosoknak petroleum-utalványt** ad ki a mai naptól fogva az ipartestület olyan tagjainak a délelőtti órákban, akiknek üzemükben sem gáz-, sem villanyvilágitás nincs bevezetve.

— **Harctérről visszatért** ügyvédeknek, kereskedőknek és iparosoknak méltányos áron szállit papir és irószereket, nyomtatványokat Pichler S. papirkereskedése és könyvnyomdája, Bohus-palota. Telefon 308.

A vizmű és villanytelep szenének biztositása.

(A kormánybiztos intézkedése.)

Ismeretes, hogy a nagy szénhiány következtében a közüzemeket komoly veszedelem fenyegeti. Szén egyáltalán nem érkezik s igy a villamos mü és a vizvezeték hamarosan felhasználja készleteit, amelyeket pótolni nem lehet. Ma azután intézkedés történt, amely a közüzemek zavartalan menetét biztositani fogja. *Vázsonyi* Jenő, a szénügyek kormánybiztosa ugyanis ma a következő táviratot intézte *Lőcs* Rezső polgármesterhez:

Felhivim Arad város polgármesterét, hogy végszükség esetén a vizvezeték és villanymüvek céljaira az ottani ipartelepek szenéit igénybe vegye, amennyiben e szénmennyiségek a Máv. részére nincsenek lefoglalva.

Lőcs Rezső polgármester még a délelőtt folyamán megbizta *Nachtnébel* Ödön főmérnököt és *Stengl* Andor iparfelügyelőt, hogy készitsenek pontos kimutatást az ipartelepek és üzemek szénkészleteiről. Minthogy a polgármesternek az az álláspontja, hogy az ipartelepek üzemét lehetőleg biztositsák, arra utasitotta a főmérnököt és iparfelügyelőt, hogy legyenek tekintettel az ipartelepek csekély készleteire, mert nem akarja, hogy az a helyzet következzék be, hogy az üzemek megszünjenek.

Egy kormányrendelet értelmében, ha szénhiány miatt beszüntetik az iparvállalatok üzemét, a munkásokat továbbra is fizetni kell. Ennek ellenére *Lőcs* polgármester mindent megtesz, hogy az aradi ipari munkások ne legyenek munka nélkül, mert a munkabeszüntetés kiszámithatatlan sulyos következményekkel járna. Nachtnébel és Stengl már a mai nap folyamán megkezdték körutjukat, amelynek eredményétől függ azután, hogy lesz-e szükség az iparvállalatok beszüntetésére. Az aradi iparvállalatok nem igen rendelkeznek szénkészlettel, nagyobb szénmennyiség egyedül a Neuman-gyárban van, mint egy kétszáz vaggon. Ezt a nagy mennyiséget legutóbb Vázsonyi szénkormánybiztos lefoglalta a Máv. részére. *Varjassy* Lajos kormánybiztos ekkor személyesen intervenált a szénkormánybiztosnál, akihez azt a kérelmet intézte, hogy a Neuman-gyárból ne vigyék el a szenet. Valószinű, hogy Varjassy közbenjárásának meg is lesz az eredménye és Aradról semmi szenet sem viszik el.

A MOZI.

* **Magyar film nagy sikere az Urániában.** Pénteken grandiózus filmalkotást mutatott be az Uránia a közönségnek. A Judás cimü négyfelvonásos film nagy tetszést aratott és a siker értékét növeli az a körülmény is, hogy ez a mélységes drámai alkotás ugy müvészi, mint technikai vonatkozásban magyar. A magyar szinművészet legkiválóbbjai játszák Siklósi Iván hatásos négyfelvonásos szerepelt és a legkiválóbb mozirendezőnek, Kertész Mihálynak tehetsége nyilatkozik meg a magas szinvonalu beállitásban és a szines, eleven cselekményben. Az érdekfeszitő szindarab egy gyáros bünhődését tárja elénk, aki egy nála szolgálatban volt rézmüvesének találmányát tulajdonitotta el és azzal gazdagságot és világhirt szerzett magának. Husz év után vonja felelősségre a találmány bitorlóját a feltaláló munkás és ugy egyeznek meg, hogy amit az apjával szemben vétkezett, azt a gyermekeivel szemben jóváteszi. A gyáros és a munkás gyermeke között szerelem fejlődik, amely azonban tragikus lefolyásu, mert a gyáros leánya öngyilkos lesz. Az érdekes magyar filmet szombaton és vasárnap szerepelteti müsorán az Uránia.

* **Az autókirály.** (Az Apolló nagysikerü Psilander-képe.) Péntek este mutatta be az Apolló a legujabb norvég filmszenzacióját, „Az autókirály"-t, amelynek főszerepeit Waldemár Psilander és Ebba Thomsen játszák. A hóditó külsejü Psilander ezuttal egy hirneves sportmann szerepét játsza, aki a legizgalmasabb autóversenyeken rendszerint elsőnek jut be a célon és ezért az alakiát dicsőség övezi körül. Egy fiatal báróné, aki iszákos, durva férje mellett örömök és boldogság nélkül éli le fiatal életét, szerelmes lesz a szép sportemberbe. Az egymásratalált két lélek ideális vonzódásait azonban a férj durván szétszakitja és a megalázott sportférfiu lelkében a gyülölet érzése válik urrá. Egy napon a brutális férjet megölve találják egy autóban és a gyanu az asszony udvarlója ellen irányul. A gyanu oly sulyos, hogy mindenki elveszettnek hiszi a férfit, csak a szerelmes asszony nem, aki egyedül hisz önzetlen barátja ártatlanságában, kideriti ártatlanságát. A szines és mozgalmas eseményekben bővelkedő mozifilmben Psilander a maga teljességében ragyogtatja egyéni játékmüvészetét. Ebba Thomsen méltó partnere a nagy mozimüvésznek. Az autókirályt az Apolló szombaton és vasárnap vetiti.

Az uj záróra rendelet.

(Aradon is délután 4 órakor csukják be az üzleteket. — A kávéházak, éttermek, szinház és mozik zárórája: este 10 óra.)

A hivatalos *Budapesti Közlöny* december 5-i száma közli azt a kormányrendeletet, amely az uj fütési és világitási rendeletet tartalmazza és a szénhiányra való tekintettel ujból szabályozza a zárórát. A kormányrendelet nemcsak Budapestre, hanem az egész ország területére érvényes.

A rendelet értelmében a boltokat reggeli hat óra előtt kinyitni és *délután négy órán tul*, szombaton pedig este hét órán tul nyitva tartani nem szabad. Azokat a nyilt üzleteket, a melyekben élelmi- és egyedárusitási cikkeket vagy fütőanyagot árusitanak, reggeli öt óra előtt kinyitni és esti 8 órán tul nyitva tartani nem szabad. Az irodákat csak reggel hét órától délután három óráig szabad nyitva tartani. Kivételek a közhivatalok, a napilapok és a szállitóvállalatok irodái.

A nyilvános étkezőhelyiségeket, valamint a szórakozóhelyeket, továbbá az összes mulatóhelyeket, felolvasó-, hangverseny- és más efféle nyilvános termeket és helyiségeket, végül egyesületeknek (egyletek, társaskörök, kaszinók, klubok s hasonlók) mindama helyiségeit, a melyek a tagok vagy vendégek összejövetelére vagy befogadására szolgálnak, *esti tiz órán tul nem szabad nyitva tartani.*

E rendelkezés nem vonatkozik a vasuti vendéglőkre, ha nyitvatartásukat az utazóközönség érdekei kivánják.

Esti tiz órán tul magánlakásokban sem szabad a zárórára vonatkozó rendelkezések kijátszásával fogadni olyan vendégeket, a kiknek ott tartózkodása a szokásos vendéglátás körén kivül esik.

A nyilvános fürdőket, a természetes hévvizi gyógyfürdők kivételével a hétfői napon be kell zárni.

A rendelet szigoruan intézkedik a zárórarendelet kijátszói ellen, amennyiben hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sujtja mindazokat, akiknek cselekménye sulyosabb büntetés alá nem esik.

Aradon az uj záróra-rendelet holnap, szombaton lép életbe. *Bittner* Róbert főkapitány-helyettes holnap hirdetmény utján lépteti életbe az uj záróra-rendeletet.

Prága, a boldog város.

(Élelmiszerek bősége.)

A cseh-szlovák állam megalakulása után azonnal elzárta határait és ennek következtében az a hir terjedt el az egész világon, hogy Prágában 4 filléres zsemléket esznek, a vaj kilója 2 korona, megszünt az élelmiszerjegy, liszt és kenyér bőségben van. Az inséges közönség megnyugtatására kijelenthetjük — prágai jelentéssel alapján — hogy nincs ez egészen igy.

Az tény, hogy akinek sok pénze van, az igen jó falatokhoz juthat és olyan gastronomiai élvezetekben lehet része, aminőkben csak hosszu évek előtt lehetett. Csak be kell menni valami élelmiszer, vagy delikatesse-üzletbe, amelyeknek kirakatai tömve vannak mindazzal, ami szemszájnak ingere. A hires prágai kövéres füstölt hus nagy halomba szeletelve, sonka, valódi prágai, az igaz, hogy 10 dekánkint — 6 korona árban. A frissen főtt forró füstölt hus kilója 25 korona és a prágai hurka, melyben olyan szalonna darabok vannak, mint a régi ezüst két koronás — 30 korona kilónként.

Rengeteg mennyiségü alma van Prágában s kilója nem több, mint 2 korona 80 fillér; a birsalma 3 korona.

Ha a prágai háziasszony reggel bevásárolni megy: akkor nem kell üres állványok előtt tanács talanul ácsorognia. A vásárcsarnokok tömve vannak: az árusok olyan udvariasak, mintha béke lenne. A hófehér bőrü hizott liba kilója 25 korona. A csirke, a kacsa, a vad, óriási tömegekben. A prágai közélelmezésnek kluja azonban a rózsaszinü sertéshus, amely minden hentesnél kapható, de egy kilónak az ára 25 korona.

Minden mészárszék állványain nagy mennyiségü hizott elsőrendü marhahus csalogatja az embert, már mint a gazdag embert, mert kilója 20—24 korona. A prágaiak vagyonosak, semmi sem drága nekik, de azért a lapok ostromolják a kormányt, hogy nyomja le az árakat.

A mák kilója 13 korona. A világ legjobb turója 8 koronáért kapható. A tojás korlátlan mennyiségben 1 korona 40 fillérért. A káposzta kilója 30 fillér s az óriási nagyságu, keményfejü kelkáposzta darabja átlag 30 fillér.

Az élelmiszer olyan tömegben özönlik Prágába, hogy a kinálat messze felülmulja a keresletet.

Az élelmiszer jegyet semmibe sem veszik, mert éveken át semmit sem kaphat érte s mindenki ott szerezte be szükségleteét s ugy ahogy tudta. A liszt jegyekre fél kiló lisztet adnak hetenkint és fejenkint, de karácsonyra már kétszer ennyi jut az uj állam minden lakosának. Zsirt nem tud adni a város, de ez sem baj, mert 56 koronáért mindenki annyit vásárolhat, amennyit akar . . . .

Vérbefojtották a Liebknecht-csoport pucscsát

— Véres tüntetések Berlinben. — 18 halott, 50 sebesült. —

Berlinből jelentik: Ma délután a Spartanus-csoport nagy tüntetést rendezett Berlinben. A kormánycsapatokkal összeütközésre került a sor, gépfegyvert is használtak. Az összeütközésnek tizenkét halottja volt.

Éjjel jelentik: A munkás- és katonatanács végrehajtó bizottságát, amely eddig mint mellékkormány szerepelt, a kormánycsapatok letartóztatták.

Este hat óra tájban huszezer katona a kancellár palotája elé vonult és ott *Ébert* kancellártól a következő három pontra kértek választ: *1. Ébert vállalja-e a köztársasági elnökséget diktátori hatalommal. 2. A munkás- és katona-tanácsot hajlandó-e azonnal feloszlatni. 3. Hajlandó-e a kormány a nemzetgyülési választásokat még december hóban foganatositani?*

Ébert a következőket mondotta:

— A birodalom sorsát egységes akarat kell, hogy vezesse. A kormánynak szorosan kell tartania a kormányzás gyeplőjét. Ne feledkezzetek meg azonban hazatérő bajtársaitokról, akik szintén részt akarnak venni a választásokban. Legyetek türelemmel december 16-ikáig, amikor a munkás- és katonatanácsok gyülése határozni fog a nemzetgyülés korábbi összehivása tekintetében.

Utána egy tengerész beszélt, aki a következőket mondotta:

— *Azt a kérdést intézem Éberthez, vállalja-e a köztársasági elnökséget; igen-e, vagy nem!*

Ebert erre szilárd hangon igy felelt: *Nem vállalom, mig erről a kormánnyal nem tárgyaltam.*

Erre a katonák és tengerészek elvonultak.

Berlinből jelentik: Ebert, Scheideman és Landsberg kijelentették, hogy a kormánynak semmi része nincs a végrehajtó tanács letartóztatásában. A tanács letartóztatásánál visszaéltek a csapatokkal. A végrehajtó tanács tagjait azonnal *szabadon kell bocsátani.*

(A végrehajtóbizottság letartóztatása.)

Berlinből jelentik: A munkás- és katonatanács végrehajtó bizottsága közli: A végrehajtó tanács ülésének 4 óra 30 perckor történt megnyitása után jelentették, hogy az épület valamennyi kijáratát gárda pionirok, tengerészek és lángvető csapatok szállották meg, akik arra készülnek, hogy a végrehajtó bizottság letartóztatása végett a házba behatoljanak. A tanács tovább folytatta tanácskozásait. *Röviddel azután a gárda pionirok egy őrmestere harminc emberrel behatolt a terembe és a birodalmi tanács nevében a tanácsot letartóztatottnak jelentette ki.*

Az elnök irásbeli parancs felmutatását kérte, amire az őrmester kijelentette, hogy irásbeli parancsa nincs, ő felettes hatósága parancsának engedelmeskedik. Arra a kérdésre, hogy kik a felebbvalói, megtagadta a választ. Erre az őrmester bezárattá az ülésterem ajtait és őröket állitott eléjük. Egy tiszthelyettes pedig megparancsolta, hogy a végrehajtó tanács tagjait *hatos csoportokban vezessék el.*

Mivel a tanács tagjai ez ellen erélyesen tiltakoztak, a legénység pedig határozatlan magatartást tanusitott, a parancs végrehajtása elodázódott. Időközben megjelent az üléseremben *Barth* népbiztos, aki a népmegbizottak tanácsának nevében megparancsolta az őrmesternek, hogy legényeivel együtt hagyja el a termet, ami kevés vonakodás után meg is történt. A képviselőház körül több ezer főből álló tengerész és munkás tömeg gyült össze a végrehajtó bizottság védelmére.

Berlinből jelentik: Hir szerint az entente legközelebb jegyzékben felszólitja a német kormányt hogy az összes munkás- és katonatanácsot zárós határidőn belül oszlassa fel, mert ellenkező esetben nem kapnak élelmiszert és az entente bevonul Németországba.

(Bolseviki tüntetés 18 halottal.)

Budapest. A Pester Lloyd-nak jelentik Berlinből késő éjjel: A Spartacus-csoport mára három nagygyülést hivott össze. A gyülések után tüntető meneteket terveztek. A gyülésen megjelent egy katona és közölte, hogy a végrehajtó tanácsot letartóztatták. Egy másik katona jelentette, hogy a képviselőházat szuronyos katonák szállták meg. Bekiáltották a terembe:

— Fel bajtársak! A mi óránk elkövetkezett!

A gyülés nagy lárma között feloszlott és megkezdődött a tüntető menet. A város északi részén a menet katonai kordonba ütközött. Feltüzött szuronnyal és gépfegyverrel felszerelt katonák álltak ott. Az egyik katona felszólitotta a tüntetőket, hogy oszolianak szét. A közönség egyrésze engedett a felszólitásnak, a tüntető csoportban levő katonák egyike azonban felkiáltott:

— Előre bajtársak! Fivéreink nem fognak ránk lőnni.

— Éljen Liebknecht! Éljen Luxemburg Róza! kiáltotta a felizgatott tömeg. Neki rohant a kordonnak és azt hamarosan áttörte. A katonák fegyvereikhez nyultak.

Ebben a pillanatban a másik oldalról egy másik tüntető csoport érkezett.

— Jogunkat követeljük! Le Hindenburggal! kiáltották a tüntetők.

A katonák soraiból felhangzott a kiáltás:

— Állj, vagy lövünk!

Erre mindkét tüntető csoport megtámadta a katonákat. Rövid parancs hangzott el:

— Tüz!

A gépfegyverek működni kezdtek. Nem tartott egy percnél tovább a lövöldözés. Óriási jajveszékelés között mindenki menekült, aki tudott. Husz ember ijedtében betörte egy áruház kirakatát és azon át menekült az üzletbe.

Mikor a tér megtisztult a tüntetőktől, megszámlálták a halottakat és sebesülteket, a melyek sürün hevertek az utca kövezetén. A sebesülteknek a kormányhoz hü csapatok adták az első segélyt. Hivatalos jelentés szerint az esti órákig *18 halottat és 50 sebesültet számoltak össze.* Az éjszaka hátralevő része nyugodtan telt el.

LEGUJABB HIREK.

— **Kormánybiztosok kinevezése.** A *Politikai Hiradó* jelenti: A kormány a mai minisztertanácson a következő kormánybiztosok kinevezését határozta el: *Torma* Miklós nyugalmazott alispánt Szolnok-Doboka, dr. *Kemény* Gábor főgimnáziumi tanárt Tordaaranyos, dr. *Makray* Mihály nagybányai polgármestert Szatmármegyébe, *Kossacky* László munkáspénztári igazgatót Szatmár városába, *Jócsák Kálmánt* Csongrádba, *Bartos János volt képviselőt* Bars vármegye területére.

— **Az ujszegedi szerb parancsnok az éjjeli lövöldözők miatt bombázással fenyegeti Szegedet.** *Szegedről* jelentik: Az ujszegedi szerb parancsnok átiratot intézett a szegedi polgármesterhez, mert a szegedi parton éjjel folyton lövöldöznek. Felhivta a polgármestert, hogy sürgősen intézkedjék a lövöldözések megszüntetésére, *mert különben bombáztatni fogja a várost.* A hatóságik figyelmeztették a polgárságot, hogy szüntessék be a lövöldözést, mert akit tetten érnek, azt átadják a szerb parancsnoknak, aki a lövöldözőket *a nagykikindai szerb haditörvényszék elé fogja állitani.*

Felelős szerkesztő:
TELLER KALMAN.

Apolló-szinház.
1918. dec. 7-én:
Autó király.
Társadalmi dráma 3 felvonásban.

Uránia-szinház.
1918. dec. 7-én:
Judás.
Kalandor történet 4 felvonásban.

Az előadások hétköznapokon 4, fél 6 és 7 órakor. Ünnepnapokon és vasárnap, 3, fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

NYILTTÉR.

Az ugyanezen alatt közlöttekért nem vállalnak felelősséget.

Alulírottak fájdalomtól megtört szivvel jelentjük, hogy szeretett drága jó anyánk és sógornő

özv. Gáspár Sámuelné

szül. Lefkovits Hanna

családja boldogításának szentelt életének 64-ik évében hosszas szenvedés után f. évi december hó 5-én d. u. 5 órakor elhunyt.

Drága halottunkat vasárnap, december hó 8-án, d. u. 2 órakor fogjuk a József főherceg-út 11. sz. gyászházból örök nyugalomra helyezni.

Áldás és béke lengjen drága pora felett!

Arad, 1918. december hó 6-án.

özv. Dr. Lengyel Jánosné szül. Gáspár Anna, Gáspár Henrik, Gáspár Árpád, Gáspár Franciska, Gáspár Ida gyermekei. 8745

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetési ára 80 fillér. Vastagabb betűkkel 60 fillér.

A vastagabb betűkkel kivánt szavakat aláhuzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután fél 6 óráig veszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 8 korona.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

„ŐSZI RÓZSÁT" 8-án jelzett helyen 6 órakor várom. 8731

Alkalmazást keres.

32 ÉVES KERESKEDŐ, honvédségnél volt számvivő, a magyar, német, román nyelveket birja, megfelelő alkalmazást keres, vidékre is elmegy. Szives megkereséseket „Megbizható" jelige alatt a kiadóba kér. 8732

TÖBB ÉVI irodai gyakorlattal biró urileány, ki a kereskedelmi könyvelésben és pénztárkezelésben teljesen jártas, megfelelő állást keres. Cim a kiadóhivatalban. 8705

HÁZMESTERI állást keres jobb család. Cim: Tuka János, Uj-u. 9. 8744

ÓVADÉKKAL RENDELKEZŐ munkaképes egyén, aki eddigi állását menekülés folytán hagyta el, raktárnoki, kulcsári, vagy ehhez hasonló bizalmi állást keres azonnali belépéssel. Cime megtudható Ungár Vilmosnál, Arad Chorin Áron-utca 2. 8703

Alkalmazást nyer.

PAPIRSZAKMABELI segéd és intelligens elárusitónő azonnal alkalmazást nyernek. Krausz Paulin könyvkereskedésében. 8748

MEGBIZHATÓ mindenes, aki fejni is tud, jó fizetéssel alkalmazást nyer. Tököly Imre-u. 11. 8707

MINDENEST keresek jobb fizetéssel. Dr. Kilényi, Salacz-utca 4. 8735

SZÁRAZDADA, esetleg német leány, jó fizetéssel felvétetik másféléves gyermekhez. Nusbaum, Deák Ferenc-utca 29., II. em., ajtó 9., Ortutay-palota. 8736

TISZTESSÉGES mindenes, esetleg bejáróné, ki padlókefeléshez ért, jó fizetéssel azonnal felvétetik. Batthyány-u. 23. sz. I. em. 900

VILLANYSZERELŐ TANULÓK felvétetnek jó fizetéssel Délvidéki villamossági vállalatnál, Vörösmarty-ucta 3. 8626

KIFUTÓ FIÚ, jó fizetés mellett, nyomdánkban alkalmazást nyer.

Lakást keres.

TELJES HÁZAT modern három szobás lakással, mellékhelyiségekkel elcserélném belvárosi modern két szobás fürdőszobás lakással. Bővebbet a kiadóhivatalban. 8747

KÉT-HÁROM szobás üres lakást mellékhelyiséggel keres idősb gyermektelen államvasuti tisztviselő. Ajánlatokat e lap kiadójához. 8748

KERESEK egy- vagy kétszobás bútorozott lakást, konyhával vagy konyhahasználattal. Ajánlatokat „Konyha" jelligére kér. 8733

Vétel és eladás.

EGY MAHAGÓNI modern ebédlőbutor azonnal eladó. Cim Fábián Gábor-u. 10. 8740

EGY teljesen uj elegáns férfi télikabát, sielskin gallérral, magas alakra; ugyszintén férfi cipő és fehérnemű is eladó. Cim a kiadóban. 8739

ELKÖLTÖZÉS MIATT sürgősen eladó teljesen uj, modern háló-, ebédlő- és konyhabutorok, külön is. Bercsényi Miklós-u. 18. 8742

KÁPOSZTA a Ferenc-téren 20 koronáért kapható méternásznként. Grósz Jenő. Telefon 790. 8728

MIKROSKOP eladó. Batthyány-utca 39. 8711

ELADÓ fekete charmeuse selyem, két berakott antik szekrény, szövet függönyök, hozzá ágy és asztalterítők, grenadin és vászon függönyök, nagy polituros és kisebb polituros asztalok. Andrássy-tér 21. szám, I. em. balra. 900

Ingatlan.

VARJASSY LAJOS-U. 14. számu ház eladó. 8741

ELADÓ egy jól jövedelmező adómentes 3 utcára szóló bérház és egy kisebb magánház. Bővebbet Varjassy Lajos-utca 80. 8642

UJARADON Rákóczi-utca 140. sz. ház: két utcai lakás összes mellékhelyiség, udvar, kert, eladó. Bővebbet ott. 8718

Üzletek.

FÜSZERÜZLET, koresma, szép házzal eladó. Cim a kiadóhivatalban. 8553

JÓFORGALMU SZÁLLODA, étterem és kávéház Magyarpécskán, a főtéren eladó. Cim a kiadóban. 8654

Oktatás.

MAGÁNTANULÓK előkészitését és gyengébb tanulók korrepetolását felelősséggel vállai volt tr. Piuinternátus, Chorin Áron-utca 1. 8695

Különféle.

ELVESZETT az Andrássy-téren fehér, fiatal foxterrier, sárga nyakszijjal. Megtaláló 200 korona jutalom ellenében repülőtiszti étkezdében (Andrássy-tér 8.) leadhatja. 8730

BELOVÁRI KÁLMÁN fegyvermester tizedes, 16. honvéd gyalogezred, multhó 26. óta nem adott magáról életjelt, ki tud róla valamit, értesitse Belovári Józsefet Séga, Csaba-u. 34. 8737

APRÓHIRDETÉSEK az Aradi Közlöny részére felvétetnek a Messenger-boy irodában, Klein I. hirdetési és hirlapirodájában, Zrinyi-u. és Mandl Boros Beni-tér 15. sz. alatti papirüzletében.

1263—1918. ügyszám.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Alulirott állami közjegyző közhirré teszem, hogy a megkereső Dürr Gusztáv cég kérelmére a Kohn József battonyai lakos által megvett, de átvenni elmulasztott tiz láda pezsgő (600 üveg 4 láda Törley, 6 láda Louis Francei) közbenjöttömmel 1918. évi december hó 11. napján d. u. 3 órakor Aradon, közjegyzői irodámban (Salacz-utca 2. szám) tartandó nyilvános árverésen, a legtöbbet igérőnek, készpénzfizetés ellenében esetleg a kikiáltási áron alul is el fog adatni.

Kikiáltási ár: 19500 korona, bánatpénz 10 százalék 1950 korona.

Aradon, 1918. évi december hó 6. napján.

Dr. Millok Lajos, s. k. áll. közjegyző.

8743

11494—1918. pm.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Arad város árvaházánál szervezett gondnoknői állásra mindazon ép-egészséges, magános nők pályázhatnak, kik fedhetetlen jellemüek, továbbá kellő müveltséggel és a gazdasszonyi teendőkben teljes jártassággal birnak. Hasonló minőségben alkalmazott, előnyben részesülnek.

Javadalmazása: fizetése évi 1200 korona, egy szobából álló lakás, fütés, világitás és az étrendben megállapitott élelmezés.

Kötelessége anyagi felelősség terhe mellett az élelmezés és azzal kapcsolatos teendők vezetése, az összes ruhanemüeknek minden néven nevezendő kezelése és az intézeti tisztaságnak eszközöltetése. A pályázók részletesebb felvilágositásért forduljanak az árvaház igazgatójához.

Az állás nem nyugdijképes és végkielégitési igénnyel sem jár, mert bármikor felmondható. A megválasztott, illetve kinevezett gondnoknő az állás elfoglalásakor 600 korona pénzösszeget, avagy ennek megfelelőleg elfogadható értékpapirt óvadékképen a városi házi pénztárnál letétbe tartozik helyezni.

Az állás elnyerése céljából a kérvény a városi árvaház Felügyelő Bizottságához cimezve hivatalomban adandó be. A kérvényhez mellékelendők: a) keresztlevél, b) erkölcsi és c) orvosi bizonyitvány; végre igazolandó, hogy a háztartási teendőkben jártas.

A pályázati határidő folyó évi december 16-án délután 2 órára tüzetik ki, mely időn tul kérvény nem fogadtatik el.

Arad, 1918. december 3.

Lőcs, polgármester.

Ujpanád község elöljárósága.

1312—1918.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Ujpanád község vadászati jogát Ujpanád községházánál I. év december 22-én d. e. 10 órakor 1919. január 1-től 1923. december 31-ig nyilvános szóbeli árverésen bérbe adjuk.

Ujpanád, 1918. december 4.

Antalffy, jegyző. 8738 Krämer, biró.

Dieznótoros vacsora

ma szombaton és vasárnap este a

„Hazám" kávéházban

egy adag turós-csuszával 6 kor.

Kecskeméti és hegyaljai borok. — Cigányzene állandóan.

Tisztelettel: 8272

Csizmadia Vilmos és neje.

Viszketegséget,

sömört, rühet a legrövidebben elmulasztja a Dr. Flesch-féle eredeti, törvényesen védett

„Skaboform-Kenőcs"

Nincsen szaga, nem piszkit. Mindig eredeti pecsétes Dr. Flesch-féle kérjünk. Próba tégely 4 — k., nagy tégely 6.— k. Családi adag 15.— k. Kapható Aradon, Hajós Árpád gyógyszertárában, Andrássy-tér 22. Vételnél a „SKABOFORM" védjegyre ügyeljünk. 7151

Huspácoláshoz való

SALÉTROM

1 deka 60 fillérért kapható.

MOROL

fagyás elleni folyadék

3 és 5 korona.

Fenti szerek egyedül kaphatók: 18

WAJDITS GYÖRGY

Jézus Szive gyógyszertárában Arad, József főherceg-ut 11. szám. Karolina-utcai megállónál. — Közkórház, Otvenesi uradalom, M. Á. V. és A. Os. E. V., Kir. fogház stb. szállitója.

Nyomatott az Aradi Nyomda R.-T. rotációs gépén. Kiadótulaj: Aradi Nyomda R.-T.